

Dr. Vida Sándor*

AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG GYAKORLATÁNAK HATÁSA A MAGYAR VÉDJEGYJOGRA

Amikor három évvel ezelőtt néhány szemelvénnel szolgáltam az Európai Bíróság precedensjogának a magyar védjegyjogi gyakorlatra kifejtett hatásáról,¹ beszámolómat azzal zártam, hogy majd 2017-ben vagy 2023-ban (amikor a védjegy törvény 20 vagy 25 éves lesz) lesz érdemes újabb áttekintést írni.

Attól tartok, hogy a hazai jogalkalmazás fejlődésének ütemét alaposan alábecsültem, hiszen rövid idő alatt megismertem néhány olyan határozatot, amelyek közzétételével hiba lenne távoli évfordulóra várni.

Sőt, nemcsak figyelemre méltó bírósági határozatok láttak napvilágot, de talán nem elharmkodott azt is állítani, hogy a bírósági, valamint a Magyar Szabadalmi Hivatal munkájában is egyre gyakrabban mutatkoznak olyan stílusváltásnak a jelei, amikor is az Európai Bíróság precedensjogának hatása nemcsak közvetve érzékelhető, hanem jogértelmező ítéleteire közvetlenül történik hivatkozás. Ebben nemcsak formai változást, de a jogászai munka minőségének emelkedését is vélem felfedezni, sőt, azt akár az Európára való nyitottság jeleként is lehet értékelni.

E rövid bevezető után rátérek a példákra.

Megkülönböztetőképesség

A védjegyként használni kívánt megjelöléssel szemben alapvető követelmény a megkülönböztetőképesség. Ez az egész világon így van. Az olyan megjelölés, amely nem rendelkezik megkülönböztetőképességgel, nem alkalmas arra, hogy az azzal megjelölt árukat vagy szolgáltatásokat más azonos vagy hasonló áruktól, szolgáltatásoktól megkülönböztesse, s így nem is képes a védjegy alapvető funkciójának ellátására. Ezért jogi oltalomra sem tarthat igényt.

Érthető ezért, hogy a megkülönböztetőképesség hiánya abszolút lajstromozást gátló ok, s a védjegybejelentések ilyen okból való elutasítása sem ritka.

---

* jogtanácsos, Danubia Szabadalmi és Jogi Iroda

¹ Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2. (112.) évf., 5. sz., 2007. október, p. 52.

Tényállás

A bejelentés tárgya az INTENSIVE CLEAN szóösszetétel volt, amelyet a 3., 5. és 21. áruosztályba tartozó termékekre, alapvetően fogkrémre, fogkefére kívántak védjegyként bejegyeztetni.

A bejelentést a Magyar Szabadalmi Hivatal elutasította azzal az indokolással, hogy a bejelentett megjelölés rendeltetésjelző. Az árujegyzékben feltüntetett árukban ugyanis az a rendeltetése (arra a célra készültek), hogy használatuk révén minden „intenzív tiszta” legyen. Utalt még az elutasító határozat az EK Elsőfokú Bíróságának a COMPANYLINE-ügyben (T-19/99)² hozott ítélete 26. pontjára, amelyben a bíróság kifejtette, hogy két kifejezés grafikai vagy szemantikai módosulás nélküli összekapcsolása nem jelent olyan többletet, amely alkalmassá tenné a megjelölés egészét arra, hogy e többlet által azt meg lehessen különböztetni más vállalkozások szolgáltatásaitól. Ezenfelül az a körülmény, hogy a szó ebben a formában akár egybe, akár külön írva nem szerepel a szótárakban, semmiképpen sem változtat a megjelenítésen.

A bejelentő megváltoztatási kérelmében többek között sérelmezte, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal határozata figyelmen kívül hagyta az Európai Bíróságának a szóelemek összetétele tárgyában hozott két irányadó határozatát, amely a szokásostól eltérő jelleget tekintti mércének, amint az a BABY DRY-, valamint a POSTKANTOOR-ítéletből³ világosan kiolvasható. Sérelmezte azt is, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal határozatát az EK Elsőfokú Bíróságának olyan eseti határozatára alapította, amelynek másodfokú elbírálására nem került sor. Ezenfelül pedig ezt a határozatot az eljáró bíróság az angol nyelvet ismerő átlagos fogyasztó szem előtt tartásával hozta, az átlagos magyar fogyasztóra ezzel szemben az angol nyelv ismerete nem jellemző.

A Fővárosi Bíróság a megváltoztatási kérelemben felhozott érvekkel behatóan foglalkozott, s a megváltoztatási kérelmet elutasította. Az elutasító határozat indokolásából ehelyütt csak azokat a szempontokat ismertetem, amelyek az Európai Bíróság precedensjogát valamilyen módon értékelik, függetlenül attól, hogy a Fővárosi Bíróság egyéb, figyelemre méltó megállapításokat is tett.

Az adott ügyben a Fővárosi Bíróság nem látta alkalmazhatónak a BABY DRY- és a POSTKANTOOR-ítéletből kiolvasható kitanítást. A magyar bíróság ugyanis azt találta, hogy az adott szóösszetétel esetében a szokásostól eltérő jelleg nem állapítható meg. Megállapította ugyan, hogy nem lehet eltekinteni attól – amire a kérelmező utalt –, hogy az adott esetben nem angol nyelvű fogyasztói kört kell figyelembe venni. Azonban „a gyakrabban használt és egyszerűbb angol szavak esetén kijelenthető, hogy az egyébként angol nyelvismerttel nem rendelkező fogyasztó is találkozott már hasonló termékek esetén a *clean*, azaz

² Dr. Vida Sándor: Az Európai Bíróság védjegyjogi gyakorlata. Miskolc, 2006, p. 74.

³ Mindkettőt ism.: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 3. (113.) évf., 1. sz. 2008 február szám, p. 89.

tiszta, valamint a magyar nyelven eltérő írásmódú, de ugyancsak ismert *intensive* szóval .... A különböző áruk által piacra került, számos termék csomagolásán megtalálható (*clean*) kifejezés révén az átlagos fogyasztó tudatában a megjelölés a fenti képzettársítás révén is az *intenzív tiszta* jelentéssel bír.”

A kérelmező sérelmezte továbbá a jogi hierarchia szempontjából – mondja a határozat – a Magyar Szabadalmi Hivatalnak az EK Elsőfokú Bírósága által hozott COMPANYPINE-határozatára való hivatkozását.⁴ E vonatkozásban a Fővárosi Bíróság azt mondta, hogy „az Európai Bíróság ítélezési gyakorlata *erga omnes* hatályú a CILFIT-esetben⁵ kifejtettek óta. Ezen ítélet szerint az Európai Bíróság korábbi döntéseire a nemzeti bíróság akkor is hivatkozhat, ha a szóban forgó ügy kérdése és tényállása szigorúan véve nem teljesen azonos azokkal, amelyeket az Európai Bíróság eldöntött. ... Az Európai Bíróság ítéletei azok, amelyek kötik a nemzeti bíróságot, míg az EK Elsőfokú Bírósága esetén erről nincs szó. Ugyanakkor a közösségi védjegyhatóság döntéseinek felülvizsgálatára irányuló eljárásokban határozatot hozó Elsőfokú Bíróság döntéseiben megfogalmazottak, ha nem is kötelezőek, azonban egyes jogkérdésekben értelmezésük iránymutató lehet a védjegyügyek elbírálása során. ... A Magyar Szabadalmi Hivatalnak jelen esetben a COMPANYPINE-ügyben hozott döntésre való utalása nem tekinthető tévesnek ...” (1. Pk. 26.079/2009).

⁴ A kérelmező álláspontja az volt, hogy csak az Európai Bíróság jogértelmező előzetes döntéseinek vagy másodfokon hozott ítéleteinek tulajdonítható olyan jogi hatás, ami precedensként való felhívásukat indokoltá teheti.

⁵ C-283/81 – A releváns szövegrész:

A tagállambeli bíróság ... csak akkor indulhat ki abból, hogy a feltett kérdés eldöntésével kapcsolatban nem áll fenn ésszerű kétely, ha meggyőződött arról, hogy a többi tagállam bíróságai és az Európai Bíróság is ugyanezen bizonyossággal bírnak. Csak akkor tekinthet el az állami bíróság a kérdés előterjesztésétől, ha ezen előfeltételek teljesülnek, s csak akkor válaszolhatja azt meg saját hatáskörében (ítélet, 16. pont).

Hogy ezen lehetőség fennáll-e, azt csak a közösségi jog sajátosságainak és az értelmezése során felmerülő különös nehézség figyelembevételével lehet megítélni (ítélet, 17. pont).

Először azon körülményt kell szem előtt tartani, hogy a közösségi jog előírásai több nyelven készülnek, és hogy minden nyelvi változat azonos mértékben kötelező hatályú, a közösségi jog értelmezésének ezért egyik alaplépése a különböző nyelvi változatok összehasonlítása (ítélet, 18. pont).

A különböző nyelvi változatok pontos egyezése mellett figyelembe kell venni, hogy a közösségi jog saját, önálló terminológiát alkalmaz. Kihangsúlyozandó, hogy a közösségi jog jogi fogalmai nem mindig és feltétlenül bírnak azonos jelentéstartalommal, mint a különböző nemzeti jogrendek fogalmai (ítélet, 19. pont).

Végezetül a közösségi jog minden előírását összefüggésében és a közösségi jog összességének tükrében kell vizsgálni, szem előtt tartva az érintett szabályozás célját és előrehaladottsági fokát az alkalmazás pillanatában (ítélet, 20. pont).

A 177. cikk (3) bekezdésében foglalt kötelezettség határát jelentheti, ha az Európai Bíróságnak az adott kérdésben már van korábbi döntése, függetlenül az eljárás természetétől, még akkor is, ha a konkrét kérdések nem egyeznek pontosan (ítélet, 14. pont).

Megjegyzés

A határozat jogerős. Fellebbezés helyett a bejelentő – versenytársaihoz hasonlóan, akik *ultra clean*, *super clean*, *active clean* szövelemeket is tartalmazó védjegyeket jegyeztettek be – inkább új védjegybejelentést nyújtott be. Nevezetesen a DONTODENT INTENSIVE CLEAN szóösszetétel bejegyzését kérte.

A határozat egyébként mutató példája annak, hogy a magyar bíróság miként alkalmazza az Európai Bíróság precedensjogát. Különösen figyelemreméltó e vonatkozásban a CILFIT-ítéletre való hivatkozás, amely egyúttal ez utóbbi ítélet „rangját” is jelzi a közösségi jognak a nemzeti bíróság által való alkalmazásánál.

Összetéveszthetőség

A későbbi megjelölésnek a korábbi védjeggel való összetéveszthetősége tipikus felszólalási, illetve törlési ok.

Tényállás

A BOSCO SPORT nemzetközi védjegy magyar része ellen a korábbi SPORT védjegy jogosultja felszólalást nyújtott be. A korábbi védjegy a 30. áruosztályban volt bejegyezve, s a felszólalás ugyancsak a nemzetközi védjegy 30. áruosztályban történő oltalma ellen irányult. A felszólalás egyrészt a későbbi elsőbbségű megjelölésnek a korábbi védjeggel való összetéveszthetőségén, másrészt a korábbi védjegy jóhírűségén alapult. Az összetéveszthetőség kérdésében a Magyar Szabadalmi Hivatal a felszólalásnak helyt adó jogerős határozatában az alábbiakat állapította meg.

A lajstromozni kért BOSCO SPORT megjelölés és a felszólaló korábbi védjegyeinek vizsgálatakor egyenként a szóban forgó védjegyek vizuális, hangzásbeli, illetve fogalmi hasonlóságát illetően az összetéveszthetőség átfogó értékelésénél a védjegyek által keltett összbenyomásra kell támaszkodni, különösen azok megkülönböztető és domináns elemeit figyelembe véve.

Az összetett védjegy, amelynek egy vagy több alkotóeleme megegyezik valamely másik jogosult védjegyével vagy hasonlít ahhoz, csak akkor tekinthető ehhez a védjegyhez hasonlóknak, ha ez az alkotóelem az összetett védjegy által keltett összbenyomás domináns eleme.

Az Európai Bíróság C-120/04 számú döntésének (THOMSON LIFE-ügy)⁶ 12. pontja szerint a vitatott rész hasonlóságának értékeléséhez a megjelölés és a korábbi védjegy mindegyikének együttes benyomását kell alapul venni, tanulmányozni, hogy az azonos (jelen esetben a

⁶ *Vida* i. m. (2) p. 160.

„sport”) rész az összetett megjelölésre olyan mértékben jellemző-e, hogy a többi összetevő nagyban háttérbe szorul a megjelölés által keltett együttes benyomásban.

A BOSCO SPORT megjelölés és a korábbi SPORT védjegyek vizuális és összképi vizsgálatában a hivatal megállapította, hogy a bejelentésnél a második szóelem hangsúlyossága betűméretében, annak kiemelkedő megjelenésében – míg az első szóelem kézírászerű, nehezen olvasható – jelentősen eltér. A megjelölésből a második elem a dominánsabb, mivel a nagyobb méretű és vastkosabb típusú „sport” kifejezés szinte kiemelkedik a környezetéből. Megállapítható az összetéveszthetőség, mivel az azonos elem hangsúlyos a jogvita tárgyát képező megjelölésben, és nem csupán hozzájárul az összbenyomáshoz.

A BOSCO SPORT megjelölés és a SPORT korábbi védjegy hangzásbeli elemzése alapján a hivatal megállapította, hogy azok szintén nagymértékben hasonlóak, mivel a későbbi megjelölés tartalmazza a korábbi védjegyet. A BOSCO SPORT megjelölés első szóeleme hangsúlyosnak tekinthető hanghordozás, kiejtés szempontjából, ugyanakkor a megjelölés mindkét szóelemét kiejtve a fogyasztók hallás után jobban „kihallják”, értelmezik a „sport” kifejezést, amelyet már egy meghatározott korábbi védjeggyel azonosítanak. A megjelölés és a korábbi védjegy fogalmi vizsgálatából megállapítható, hogy mivel a „sport” kifejezés mindkettőben előfordul, mindkettőben sportos változatra, sporttevékenységre utal, gyakorlatilag a sporttal kapcsolatos asszociációt kelt. A megjelölésben a „Bosco” elem ugyan hozzájárul a BOSCO SPORT együttes összképéhez, ám itt a „sport” kifejezés a meghatározó, és az nem halványul el, nem szorul oly mértékben háttérbe, hogy alkalmatlanná váljon a védjegy emlékképének felidézésére.

Hangsúlyos tényező, hogy a SPORT SZELET védjegycsalád jó hírnévnek örvend Magyarországon, továbbá hogy a felszólaló a SPORT szóvédjegy jogosultja. Éppen ezért a „sport” kifejezés a jelen esetben, az összetett megjelölésben más összbenyomást határoz meg. Itt a megjelölésben szereplő második elem nem kizárólag a „hétköznapi” értelemben vett „sport” kifejezés jelentésével azonos, ugyanis e kifejezés a magyar fogyasztók szemében önálló megkülönböztető pozícióval felruházott, jó hírnévnek örvendő kereskedelmi megjelölésként meghatározó.

Az Európai Bíróság C-120/04 számú döntésének (THOMSON LIFE-ügy) 36. pontja szerint az összetéveszthetőség megállapítása tekintetében az szükséges, hogy a korábbi védjegy által megőrzött megkülönböztető pozíció által a vásárlóközönség ugyancsak ezen védjegy jogosultjának tulajdonítsa az összetett megjelölést hordozó áruk vagy szolgáltatások származását. A BOSCO SPORT összetett megjelölés által keltett összbenyomás a vásárlóközönségben azt a gondolatot keltheti, hogy a szóban forgó termékek gazdaságilag egymással kapcsolatban álló vállalattól származnak, ezért az összetéveszthetőség veszélyének a fennállását lehet megállapítani.

Összességében az elemzés átfogó értékelésénél a vizuális, hangzásbeli és fogalmi hasonlóságok tekintetében a megjelölés és a korábbi védjegy összbenyomásán alapulva, figyelembe véve különösen azok megkülönböztető és domináns elemeit, továbbá az átlagos fo-

gyasztó általi észleléseket, a hivatal döntően az összetéveszthetőség veszélyét állapította meg (A891.834/18 ügyszám).

Amint azt már korábban jeleztem, a felszólaló a SPORT védjegy jóhírűségére is hivatkozott. E vonatkozásban a határozat további indokokat is felsorol, ezeket azonban a logikai elhatárolás érdekében csak lábjegyzetben⁷ közlöm.

Megjegyzés

Nem volt könnyű dolgom, amikor azt kellett eldöntennem, hogy ezt a jogesetet az összetéveszthetőség vagy a jóhírűség kérdését felvető ügyek közé soroljam-e.

A Magyar Szabadalmi Hivatal határozatának indokolása szintén mutatja, hogy az összetéveszthetőség értékelésénél a jóhírűségre való utalás is megjelenik. A határozat súlypontját azonban az összetéveszthetőség vizsgálata képezi, s ugyanitt történik a hivatkozás az Európai Bíróság iránymutatásaira is. Úgy tűnik tehát, hogy a jóhírűség kérdését a Magyar Szabadalmi Hivatal is csak azt követően vizsgálta alaposabban, amikor az összetéveszthetőség fennforgását már megállapította.

Véleményem szerint is ez volt a helyes sorrend, a jóhírűség csak akkor releváns, ha az összetéveszthetőség megáll.

Metodikailag nézve ez a jogeset példa arra is, amikor a jogalkalmazónak módja nyílik arra, hogy a konkrét tényállást a jogszabály két különböző rendelkezése alapján bírálja el, kettős nyomatékot adva ezzel határozatának.

⁷ A hivatal két releváns körülményt vizsgált meg, egyrészt a korábbi elsőbbségű védjegy jó hírét, másrészt pedig azt, hogy a későbbi bejelentés ezt a jó hírnevet sérti vagy kihasználja, illetve a megkülönböztetőképességet sérti vagy kihasználja.

A jó hírnév igazolása körében felszólaló számos bizonyítékot csatolt, amelyek közül relevanciával a magyar fogyasztók körében végzett közvélemény-kutatás bírt. (A GfK Hungaria által a SPORT védjegy ismertsége tárgyában végzett vizsgálat szerint a megkérdezettek 61%-a ismerte ezt a védjegyet.) A hivatal ennek értékelése kapcsán megállapította, hogy a 30. áruosztályba sorolt termékek tekintetében jelentős reputációval rendelkeznek a felszólaló korábbi elsőbbségű védjegyei.

A jó hírnév, illetve a megkülönböztetőképesség sérelme vagy tisztességtelen kihasználása vagy vizsgálata során a hivatal releváns körülményként értékelte azt, hogy a piaci forgalomban a célcsoportok azonosak, illetve jelentős mértékben fedik egymást.

A jó hírnév védjegy kiterjedtebb, az árujegyzéknél szélesebb védelmének indoka pedig az, hogy a jó hírnévhez kapcsolódóan a reputáció egyfajta életérzést ad a fogyasztóknak, és ebből a szempontból kellett azt megvizsgálni, hogy az árujegyzékbe tartozó áruk esetében felvetődhet-e a reputációtranszfer, az imázs-transzfer lehetősége.

A felszólaló által csatolt bizonyítékok alapján, valamint figyelembe véve a fogyasztói szokásokat, a hivatal arra a megállapításra jutott, hogy az árujegyzék termékei tekintetében megvalósulhat a reputáció-transzfer.

A jó hírnév vizsgálata

A belföldi piacon jó hírnevet szerzett védjegyek a jogvédelem vonatkozásában szélesebb körű oltalmat élveznek, mint az egyszerű, közönséges védjegyek. A védjegyek világában e kiváltságos helyzet azt jelenti, hogy az oltalom olyan osztályokra is kiterjedhet, amelyek a jó hírű védjegy árujegyzékében nem szerepelnek, ha a későbbi megjelölés/védjegy azonos vagy összetéveszthető a korábbi, jó hírű védjeggyel. A szélesebb körű védjegyjogi oltalomnak azonban három további vagylagos feltétele is van: a későbbi megjelölés/védjegy használata alapos ok nélkül, ha azzal *a)* sértené a jó hírű védjegy megkülönböztetőképességét, *b)* sértené annak hírnevét, *c)* azt tisztességtelenül kihasználná.

Ennek a szélesebb körű oltalomnak alapvetően gazdasági indokai vannak: a jó hírnév megszerzése a védjegyjogosulttól komoly műszaki és kereskedelmi erőfeszítéseket követel, s a jó hírnév megszerzése még így sem garantált. Ezeknek az erőfeszítéseknek az eredményét a védjegyjog is honorálja [Vt. 4. § (1) bekezdés *c)* pont, 12. § (1) bekezdés *c)* pont].

A jó hírű védjegy szélesebb körű oltalmának feltételeivel kapcsolatos előírásokra tekintettel, amelyeket a magyar jogszabályalkotó az EK védjegyjogi irányelvéből vett át, nem is gyakori, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal vagy a bíróság elismerje valamely védjegyről, hogy az jó hírű.

A következőkben ismertetett ügy még az első feltételig sem jutott el: már magának a jó hírnévnek a fennállása is vitatott volt.

Tényállás

A bejelentő a közönségestől eltérő írásmódú ZIPPO nemzetözi szóvédjegyet lajstromoztatta a 7. és a 8. osztályba tartozó emelőberendezések és más szerszámok tekintetében.

A védjegy magyar része ellen az öngyújtóiról ismert ZIPPO védjegy jogosultja észrevételt nyújtott be,⁸ és kérte a magyarországi oltalom megtagadását.

A Magyar Szabadalmi Hivatal ennek alapján megtagadta a magyarországi oltalmat. Elutasító határozatának indoklásában megállapította, hogy a kérelmező megjelölése és az elmentartott védjegy árujegyzékében szereplő termékek egymáshoz nem hasonlók, azonban úgy találta, hogy „ennek a feltételnek a fennállása nem is szükséges, hiszen a megjelölés és a védjegyek között olyan mértékű hasonlóság fedezhető fel, amely az árujegyzékek további vizsgálatát nem teszi szükségessé”.

Utalt arra, hogy az EK védjegyjogi irányelve 5. cikk (2) bekezdésben foglaltakat alkalmazó tagállamnak a következők szerint kell értelmeznie a cikk tartalmát. A jó hírnévvel ren-

⁸ Az észrevétel benyújtása 2003. március 31-én történt. (2004. május 1. után viszonylagos lajstromozást gátló ok miatt már csak felszólalást lehetett benyújtani.)

delkező védjeggyel azonos vagy ahhoz hasonló megjelölés harmadik személy által történő használata esetében a védjegyoltalom az olyan termékek, illetve szolgáltatások vonatkozásában is védelmet biztosít, amelyek nem hasonlóak azokhoz a termékekhez, illetve szolgáltatásokhoz, amelyekre nézve a védjegyet lajstromozták.

A magyarországi oltalmat megtagadó határozat ellen a bejelentő megváltoztatási kérelmet terjesztett elő, amelyben többek között hivatkozott az EK Elsőfokú Bíróságának a TDK-ügyben⁹ (T-477/04) hozott határozata 49. pontjára, amelyben az a jóhírűség kritériumait megállapította.

A Fővárosi Bíróság a Magyar Szabadalmi Hivatal elutasító határozatát megváltoztatta, és elrendelte a bejelentett védjegy bejegyzését.

A határozat megállapítja, hogy a Magyar Szabadalmi Hivatal a jóhírűség körében csupán rögzítette, hogy az észrevételt tevő védjegy jó hírű.

Adott esetben a magyarországi piac a releváns, a jóhírűségnek itt kell fennállnia. A bíróság megítélése szerint ugyanakkor a jóhírűség nem került bizonyításra.

Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 26. § (2) bekezdése lehetőséget adott arra, – ahogy jelenleg a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (3) bekezdése is – hogy a hatóság által hivatalosan ismert és köztudomású tényeket nem kell bizonyítani.

Hivatalosan ismert ténynek az minősül, amelyről a Magyar Szabadalmi Hivatal ügyintézői munkaköri beosztásuknál fogva tudomással bírnak. Amennyiben a tényállás megállapítása során a Magyar Szabadalmi Hivatal valamely tény fennállását hivatalos tudomására alapítja, ez esetben utalni kell határozatában arra az eljárásra, ahonnan ez a hivatalos tudomás ered.

Köztudomásúnak pedig azok a tények, körülmények minősülnek, amelyek adott helyen, szélesebb körben, az emberek nagyobb csoportja előtt ismertek, és azokat mindenki valószínűleg fogadja el.

Jelen esetben a Magyar Szabadalmi Hivatal nem jelölte meg, hogy az észrevételt tevő védjegyeit hivatalos tudomása vagy a köztudomás alapján tartja-e jó hírűnek, abból a tényből pedig, amelyre utalt, hogy az észrevételt tevő „számos védjeggyel rendelkezik Magyarországon”, önmagában erre következtetni nem lehet.

Az EK Elsőfokú Bírósága a TDK-ügyben (T-477/04. 48. pont) kifejtette, hogy a jó hírnév feltétele az, hogy a védjeggyel ellátott árukon vagy szolgáltatásokon keresztül az érintett vásárlóközönség jelentős része ismerje a korábbi védjegyet. E feltétel vizsgálata során tekintetbe kell venni az ügy minden releváns elemét, többek között a védjegy által birtokolt piaci részesedést, a védjegy használatának intenzitását, földrajzi kiterjedését és tartamát,

⁹ Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2. (112.) évf. 6. sz., 2007. december, p. 96 – az elsőfokú bíróság ítélete ellen benyújtott fellebbezést az Európai Bíróság utóbb elutasította.

valamint a vállalkozás által a védjegy reklámozása érdekében megvalósított beruházások jelentőségét (49. pont). Jelen esetben a Magyar Szabadalmi Hivatal egyetlen ilyen körülményt sem vizsgált.

Ezen túlmenően a bíróságnak nincs hivatalos tudomása arról, és nem is tartja köztudomású ténynek, hogy a ZIPPO védjegy az adott áruosztályban Magyarországon jó hírű volna, így a bíróság megítélése szerint a Vt. 4. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltak – bizonyított-ság hiányában – nem képezhetik a lajstromozás akadályát (1. Pk. 22.260/2008).

Megjegyzés

A Fővárosi Bíróság végzése az Európai Bíróságnak a CHEVY-ügyben¹⁰ (C-375) hozott ítéletével is összhangban, a megváltoztatási kérelem alapján kérte számon a Magyar Szabadalmi Hivaltól a jóhírűség megállapításának körülményeit.

Helyesebb lett volna persze, ha a megváltoztatási kérelem előterjesztője a CHEVY-ítélet 24. pontjára, nem pedig az EK Törvényszéke egy eseti döntésére hivatkozik. Az eredmény természetesen akkor is ugyanez lett volna, a jogi hierarchia szempontjából azonban a bírósági határozat is elegánsabb lehetett volna.

Egyébként a hazai joggyakorlatból magam csak két olyan esetet ismerek, amikor is a Magyar Szabadalmi Hivatal felszólalás alapján – az európai joggyakorlatra utalással – a védjegy jóhírűségét megállapította: az egyik a ZARA-ügy¹¹ volt. (Az ügy csupán a bitorlási perben került a Fővárosi Bíróság, illetve a Fővárosi Ítéltábla elé, amelyek a jó hírűség tárgyában a Magyar Szabadalmi Hivatal által hozott jogerős határozatot „*res judicata*”-ként kezelték.) A másik az előzőekben ismertetett SPORT-jog eset volt.

Végül arról sem szabad elfeledkezni, hogy a védjegy jóhírűségének kérdése más országok nemzeti bíróságainál is többször vet fel jogértelmezési, illetve jogalkalmazási kérdéseket, jelzik ezt az Európai Bírósághoz érkező megkeresések.¹²

Védjegycsalád oltalma

Sem a Vt., sem a közösségi védjegyrendelet nem rendelkezik a védjegycsalád oltalmáról. Nem meglepő ezért, hogy a felszólalási eljárások során mind a Magyar Szabadalmi Hivatal, mind a bíróságok hosszú ideig vonakodtak elismerni a védjegycsaládot mint viszonylagos kizáró okot.¹³

¹⁰ *Vida*: i. m. (2), p. 169.

¹¹ Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 4. (114.) évf. 3. sz., 2009. június, p. 94.

¹² *Vida*: i. m. (2), p. 169, 227; Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 4. (114.) évf. 3. sz., 2009. június, p. 75.

¹³ *Dr. Süle Ákos*: A védjegycsalád mint relatív kizáró ok. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 4. (114.) évf. 2. sz., 2009. április, p. 57.

Változást jelentett, amikor az EK Törvényszéke egy eseti döntésben¹⁴ meghatározta a védjegy „-sorozat” vagy „-család” fogalmát. Eszerint ez „különösen akkor lehetséges, ha a védjegyek teljes egészében tartalmazzák ugyanazt a megkülönböztető elemet, és másik grafikai vagy szóelemmel egészülnek ki, így különböztetve meg egyiket a másiktól, vagy ha azok az eredeti védjegyből kivont azonos elő- vagy utótagot ismétlik meg.”

Az eljárásjogilag tipikustól eltérően (azaz felszólalásban való hivatkozás egy korábbi védjegycsaládra) az alábbiakban ismertetendő ügyben ez a hivatkozás a megkülönböztetőképeség elbírálása során merült fel.

Tényállás

A sajtokra ábrás védjegyek formájában bejegyzett PANNONIA megjelölést a bejelentő szóvédjegyként is oltalmazni kívánta. A Magyar Szabadalmi Hivatal megkülönböztetőképeség hiányára tekintettel elutasította a bejelentést. A Fővárosi Bíróság a határozatot megváltoztatta, és elrendelte a védjegy bejegyzését. A határozat indokolása többek között az alábbiakat mondja.

„A megkülönböztetőképeség meglétét erősítik a kérelmezőnek a bejelentés időpontjában már fennállt PANNONIA védjegyei: az 1990. december 5-i elsőbbségű, 131 435 lajstromszámú, illetőleg az 1989. szeptember 19-i elsőbbségű, 128 836 lajstromszámú védjegyek. E védjegyeken a PANNONIA szóelem domináns szerepet tölt be: a 128 836 védjegyben ez az egyetlen szóelem, amelyet csak speciális írásmódja, illetőleg az alul-felül keretező széles, színes szegély tesz ábrássá. A 131 435 lajstromszámú védjegyben pedig a 'Pannónia' szóelem nagy betűmérettel, középponti helyen elhelyezkedve szerepel, így szintén domináns szerepet tölt be. A jelen eljárás alapját képező bejelentéssel egy napon bejelentett ábrás PANNONIA megjelölés 166 420 lajstromszámon már védjegyoltalom alá került. E védjegyben a vastagított szárú, középpontban elhelyezkedő PANNÓNIA szóelem alatt 'A sajtok királynője' kiegészítés olvasható, a szóelem fölött lankás vidék rajzos ábrája látható, parasztházzal. A domináns elem itt is a PANNÓNIA SZÓ.

A kialakult európai bírósági gyakorlat szerint védjegycsaládnak azok a hasonló védjegyek tekinthetők, ahol a védjegyek egy meghatározott közös elemet teljes egészében tartalmaznak, és más-más, grafikai vagy szóelemmel kiegészülve különböztethetők meg egymástól. A kérelmező korábbi védjegyeinek megkülönböztetőképesége nem vitatható, mint ahogy az sem, hogy azok domináns elemét képezi a PANNÓNIA szóelem. Nem állítható, hogy e korábbi elsőbbségű védjegyek megkülönböztetőképeségét a kiegészítő, díszítő vagy egyéb ábrás elemek hordozzák. Ha pedig a korábbi védjegyekben domináns szerepet betöltő PANNÓNIA szóelem megkülönböztetőképesége felől a bejelentések időpontjában (1989, 1990) nem merült fel aggály, akkor nem magyarázható semmivel az a hivatali álláspont sem, hogy

¹⁴ BAINBRIDGE bejelentési ügyben hozott ítélet (T-194/03) 123. pont. A másodfokon eljáró Európai Bíróság (C-234/06), amikor a fellebbezést elutasította, a védjegycsalád fogalmára nem tért ki.

2000-ben miért kell a megkülönböztetőképesség hiányára, a leíró jellegre hivatkozással elutasítani a PANNÓNIA szóbeli megjelölés védjegykénti lajstromozását – hiszen akkorra a Magyar Szabványjegyzékből, illetve a tejpári szakirodalomból már kikerültek a PANNÓNIA, mint fajtanévre való hivatkozások” (1. Pk. 26.585/2008).

Megjegyzés

Amint látható, a határozat az EK Törvényszéke meghatározásának lényegét átveszi.

A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a védjegy bejelentője korábbi szerzett jogaira való hivatkozás mellett nagyszámú reklámanyaggal, reklámfilmekkel, jelentős üzleti forgalommal, valamint közvéleménykutatással¹⁵ (ez utóbbiból a Fővárosi Bíróság 43,9% ismertséget fogadott el) bizonyította a bejelentett megjelölés ismertségét – a határozatnak ezekre a megállapításaira azonban ehelyütt nem térek ki. Erről mégis azért kell megemlékezni, mert az EK Törvényszéke s vele összhangban az Európai Bíróság a védjegycsalád jogi oltalmának feltételeként jelölik meg a „családtagok” ismertségét. Ez pedig ebben az ügyben adva volt.

Végül nem hagyható figyelmen kívül, hogy bár az eljárás „egyfeles”, azaz nem kontradiktórius eljárás volt, a védjegybejelentésnek a Magyar Szabadalmi Hivatal által történt elutasítása jelentős részben a bejelentő versenytársának észrevételei alapján történt. (Az észrevétel benyújtása persze a Vt. 2004. évi módosítása előtt történt.)

A védjegy használatának igazolása

A C CITY HOTEL megjelölés közzétételét követően a 000615336 lajstromszámú CITY INN közösségi védjegy jogosultja nyújtott be felszólalást.

A bejelentő védekezését elsődlegesen arra alapította, hogy a felszólaló közösségi védjegyének használata nincs kellően bizonyítva.

A Magyar Szabadalmi Hivatal 2010. február 11-én kelt jogerős határozatával a felszólalást kellő használat hiányára tekintettel is elutasította. A következőkben a határozatnak csak az idevonatkozó részét ismertetem kivonatban.

¹⁵ A közvéleménykutatást a Taylor Nelson Sofres Hungary marketingkutató cég végezte. A feltett kérdések között a 2. úgy hangzott: „Hallott-e valaha a PANNÓNIA védjegyről?” Erre a megkérdezettek 77%-a azt felelte, hogy az egy sajtóvédjegy.

A tényleges használat ismérvei vonatkozásában a Magyar Szabadalmi Hivatal határozata utal az Európai Bíróság Ansul-ügyben (C-40/01) hozott előzetes döntése 37–38. pontjában foglaltakra, valamint a La Mer Technology-ügyben (C-259/02) hozott előzetes döntés 24., 25. és 27. pontjaiban foglaltakra.¹⁶

A továbbiakban a határozat utal az EK Törvényszéke által a HIWATT-ügyben (T-39/01) hozott ítéletre, amelynek 37. pontja szerint „a tényleges használat (követelménye) nemcsak a pusztán a védjegynek a lajstromban való fenntartását célzó mesterséges használatot zárja ki, hanem azt is jelenti, hogy a védjegynek jelen kell lennie annak a területnek a jelentős részén, amelyen oltalmat élvez, eleget téve lényegi funkciójának”. A határozat ehhez kapcsolódóan azt mondja, hogy „amennyiben elfogadnánk azt a nézetet, hogy a közösségi védjegy használatát elegendő egyetlen tagállamban igazolni, a közösségi védjeggyel együtt járó használati kényszer enyhébb lenne, mint a nemzeti védjegyre vonatkozó: ha például a megjelölést három tagállamban is lajstromozták nemzeti úton, a védjegyet mindháromban ténylegesen használni kell ahhoz, hogy oltalma fennmaradjon a területükön. Ezzel szemben az a vállalkozás, amelyik megjelölése számára közösségi védjegy megszerzésével biztosítja a használat monopóliumát e három ország (és még huszonnégy további EU-tagállam) területén, megőrizhetné e monopóliumot azzal is, ha pusztán egyikükben használja ténylegesen a védjegyet.”

Az irányadó tényállás szerint a felszólaló Nagy-Britanniában CITY INN néven 6 szállodát működtet, a 2008. évben 353 000 vendégéjszakát értékesített, valamint 406 000 fontot költött reklámozásra.

Végül a határozat azt mondja, hogy az Európai Bíróság által a PAGO-ügyben (C-301/07)¹⁷ hozott előzetes döntésében kifejtettek az adott ügyben az eltérő tényállásra tekintettel nem alkalmazhatóak. Nevezetesen, bár a döntés 32. pontjában megfogalmazott elv szerint „egyetlen tagállam területe is úgy tekinthető, hogy az a Közösség területének jelentős részét képezi, analógia útján a tényleges használatra vonatkoztatva is alkalmazható. A ’jelentős rész’ kifejezés azonban nem azonos a ’Közösségben’, valamint a ’Közösség egészében’ kifejezésekkel. A hivatkozott ügy mellett, hogy a jóhírűség és nem a tényleges használat igazolására vonatkozott – azaz a KVR egy teljesen eltérő cikkének alkalmazásán alapult – az alaptényállásban is jelentősen eltért a jelen eljárásban felmerült helyzettől, mivel a közösségi védjegy Ausztrián belüli jó hírnevét állapították meg egy osztrák nemzeti védjeggyel szemben felmerült ütközés tekintetében. Az említett ügyben tehát nem két különböző tagállamban megvalósuló használat merült fel. Másképpen fogalmazva, a közösségi védjegy lokális jóhírűsége egybeesett azzal a territóriummal, ahol a valós védjegykonfliktus felmerült” (M 0911137 ügyszám).

¹⁶ Mindkettőt ismerteti: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2. (112.) évf. 2. sz., 2007. április p. 45.

¹⁷ Ismerteti: Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5. (115.) évf. 2. sz., 2010. április, p. 83.

Megjegyzések

1. Aligha állok egyedül azzal a véleménnyel, hogy a határozatnak a PAGO-/C CITY HOTEL-ügy közötti különbségekre vonatkozó megállapításai a legérdekesebbek.

2. A határozat összhangban van a Magyar Szabadalmi Hivatal elnökhelyettesének a közösségi védjegy oltalma territorialitása kérdésében írott tanulmányával.¹⁸ A tanulmány fő gondolatai elvontabb, de lényegileg egyező formában a Magyar Szabadalmi Hivatal honlapján magyarul és angolul kvázi hivatalos állásfoglalásként is olvashatók.¹⁹ Következik ebből, hogy az elvi kérdést, a közösségi védjegy használata territorialitásának kérdését a Magyar Szabadalmi Hivatal fontosnak tartja.

3. Az is figyelemre méltó, hogy az adott jogesetről szóló részletes összefoglaló magyarul és angolul ugyancsak szerepel a Magyar Szabadalmi Hivatal honlapján.²⁰

4. Nem állok egyedül azzal, hogy csodálkozom, hogy a felszólaló az elutasításba bele nyugodott. Pedig ez olyan védjegyügy lehetett volna, amellyel akár az Európai Bíróságig is el lehetett volna menni. Most már viszont olyan konkrét precedensről van szó, amellyel mindenkinek számolnia kell.

A védjegyoltalom kimerülése

A jogkimerülés (Vt. 16. §) intézményét a hatályos védjegy törvény vezette be, első lépcsőben Magyarország területére korlátozva, majd a 2004. évi EU-csatlakozás kapcsán az Európai Gazdasági Térségre (EGT) kiterjesztve.²¹

A Vt. indokolása az EK védjegy jogi irányelvnek 7. cikkére utal, s azt mondja, hogy a jogkimerülés (vagy a jogelhasználódás) az Európai Bíróságnak az áruk szabad mozgása és a territoriális iparjogvédelmi oltalom közötti viszonyt értelmező határozataiból alakult ki, az irányelv pedig e döntések esszenciáját sűríti magába. Az irányelv 7. cikke szerint a védjegyoltalom nem jogosítja fel a védjegy tulajdonosát a védjegy használatától való eltiltásra olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket a védjeggyel ő maga hozott forgalomba az EGT-n belül.

A tapasztalatok szerint a jogkimerülésre általában a bitorlási per alperese hivatkozik,²² s ez volt a helyzet az alábbiakban ismertetendő PALMOLIVE CLASSICO védjegy bitorlása miatti perben is.

¹⁸ Dr. Ficsor Mihály: A közösségi védjegy tényleges használatának területi terjedelme. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5.(115.) évf. 1. sz., 2010. február, p. 5.

¹⁹ Az MSZH nyilatkozata a közösségi védjegy tényleges használatának területi terjedelmével kapcsolatban: http://www.mszh.hu/hirek/kapcsolodo/mszh_nyilatkozat.pdf; – statement of the HPO; <http://www.hpo.hu> from February 5, 2010.

²⁰ [http://mszh.hu/hirek/kapcsolodo/C-City-Hotel-ugy-összefoglaló.pdf](http://mszh.hu/hirek/kapcsolodo/C-City-Hotel-ugy-osszefoglaló.pdf).

²¹ 2004. évi LXIX tv. 8. § (1) bekezdés.

²² Például az IMPULSE-ügy. FB I. P. 28.319/2003. Védjegyvilág, 2005, 1–2. szám, p. 38.

Tényállás

A védjegyjogosultat a Barcsi Vámhivatal értesítette, hogy az alperes – egyéb termékek mellett – 1440 db 80 gr-os PALMOLIVE CLASSICO megjelölésű szappan Magyarországról való kiléptetését kezdeményezte. Ezt követően a felperes megállapította, hogy olyan árurol van szó, amelyet mintegy 10-15 évvel korábban a mexikói piacra gyártott, s azokat nem a felperes hozta forgalomba az EGT területén, valamint, hogy azok nem is az ő hozzájárulásával kerültek ott forgalomba. Tekintettel pedig a gyártás óta eltelt időre, az áru degenerálódott volna miatt az a felperes egyéb termékeibe vetett bizalmat veszélyeztetné, de egyébként is jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy az áru forgalmazását ellenezze.

Az alperes elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság a Pp. 155/A § (3) bekezdése értelmében kezdeményezzen az Európai Bíróságnál előzetes döntéshozatali eljárást annak tisztázására, hogy az EGT területén belül jogszerűen forgalomba hozott termékeknek harmadik országból való kiviteléhez is meg kell-e követelni a védjegyjogosult hozzájárulását.

A Fővárosi Bíróság elutasította az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. Álláspontja az volt, hogy „az Európai Bírósághoz fordulás olyan lehetősége a tagállami bírónak, amely a tagállami bíróság előtt folyamatban levő per mikénti elbírálása szempontjából jelentőséggel bíró közösségi jog kétsége esetére alkalmazható. Ha a közösségi norma tartalma nem vet fel kétségeket, a tagállami bíró nem köteles az Európai Bíróságtól értelmezést kérni.” (1. P. 630.032/2005)

A Fővárosi Ítéletábla ugyancsak elutasította az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet, s azt mondta, hogy „az alperes részéről értelmezni kért egyik kérdés ... az volt, hogy a jogkimerülés kiterjed-e az árunak az országból való kivitelére. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy a perben nem ez a releváns kérdés, hanem az, hogy a jogkimerülés bekövetkezett-e. Amennyiben ugyanis a védjeggyel ellátott áru az EGT-n belüli forgalmazása jogszerű, akkor a továbbforgalmazás (kivitel) is a jogkimerülés körébe esik, ahhoz nem szükséges a védjegyjogosult külön engedélye.

... az utolsó fórumként eljáró Fővárosi Ítéletáblát terheli ugyan kezdeményezési kötelezettség, de mindenképpen vizsgálni kell az Európai Bíróság joggyakorlatában – így a 283/1981 ügynevezett CILFIT-ügyben²³ – kimunkált feltételek alkalmazhatóságát. ... az adott esetben ... az Európai Közösséget létrehozó Szerződés (EKSZ) 234-ik cikke szerint nincs szükség az alperes által indítványozott kérdések tekintetében a közösségi jogszabály értelmezésére.” (8. Pf. 20.345/2007)

Az Európai Bíróság előzetes döntése iránti megkeresés mellőzése miatt az alperes fellebbezése tárgyában a Legfelsőbb Bíróság is állást foglalt. Nevezetesen: „A Fővárosi Ítéletábla helyesen foglalt állást abban a kérdésben, hogy az EKSZ 234. cikk alapján a közösségi jogszabály értelmezése végett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére – egyebek

²³ Vö. 5. pont.

között – akkor nincs szükség, ha megállapítható, hogy a vitás közösségi jogi rendelkezést az Európai Bíróság már értelmezte (CILFIT-ügy). A jelen ügyben érintett rendelkezés, az irányelv 7. cikke, a védjegyhez fűződő jogok kimerülését szabályozza. Ezzel azonos rendelkezést tartalmaz a Vt. 16. § (1) bekezdése is. Eszerint a védjegyjogosult az általa vagy engedélyese által az EGT tagállamainak területén forgalomba hozott áruval kapcsolatban nem tilthatja meg a védjegy használatát” (Pf. IV. 24.875/2007).

Megjegyzés

A CILFIT-ügy a külföldi szakirodalomban rendkívüli visszhangot keltett. *Dausés*²⁴ saját megjegyzésein felül 15 kommentárra utal, *Craig és de Burca*²⁵ kivonatolva (egyes pontokat szó szerint idézve) további 3 kommentárról emlékezik meg. De a hazai irodalom sem hallgat: *Kecskés*,²⁶ *Várnay*²⁷ mellett *Osztovits*²⁸ szkeptikus hangú elemzéssel hívja fel a figyelmet erre az ítéletre.

Szerintem már a kommentárok nagy száma is jelzi, hogy a CILFIT-ítélet az Európai Bíróság legfontosabb eljárásjogi precedensei közé tartozik, hiszen az azt megelőzően rigorózan alkalmazott *acte clair* (világos jogi norma) elv enyhítésével nagyobb mérlegelési szabadságot adott a tagállamok bíróságainak abban a kérdésben, hogy kérjenek-e vagy sem előzetes döntéshozatalt. A dán *Rasmussen*²⁹ szellemesen jegyzi meg, hogy az Európai Bíróság a CILFIT-ítélettel „adott is, el is vett” (*give and take*) a tagállamok bíróságaitól. Ezzel a lehetőséggel éltek a hazai bíróságok is: a Fővárosi Bíróság csak hallgatólagosan, a Fővárosi Ítéletábrla, valamint a Legfelsőbb Bíróság pedig közvetlen hivatkozással, amikor a jogkimerülés tekintetében feltett kérdés vonatkozásában mellőzték az Európai Bíróság megkeresését.

Jogsértés bizonyítása parallelimportnál

Az előzőekben ismertetett PALMOLIVE CLASSICO bitorlási ügyben³⁰ az alperes érdemi védekezése arra irányult, hogy az ő magatartásának állítólagos bitorló jellegét a felperesnek kell bizonyítania, ideértve azt is, hogy a felperesnek kell végigkövetnie azt a forgalmazói láncot,

²⁴ M. A. Dausés: Az előzetes döntéshozatali eljárás az EK Szerződés 177-es cikke szerint, 2. kiadás. Budapest, 2000, p. 96.

²⁵ P. Craig–G. de Burca: EU Law, 4. kiadás. Oxford, 2008, p. 476.

²⁶ Dr. Kecskés László: EU-jog és jogharmonizáció, 3. kiadás. Budapest, 2009, p. 452.

²⁷ Dr. Várnay Ernő–dr. Pap Mónika: Az Európai Unió joga, 2. kiadás. Budapest, 2005, p. 356.

²⁸ Dr. Osztovits András: A nemlétező *acte clair* tan az Európai Közösségek Bíróságának gyakorlatában. Magyar Jog, 2004, 5. sz., p. 292. A „nemlétező” jelzővel bizonyára a CILFIT-ítélet 14. és 16. pontja közötti meglehetősen eltérő szempontokra céloz, hiszen a többi tagállam bíróságai jogértelmezésének megismerése roppant nagy munkát jelent a nemzeti bíróság számára.

²⁹ H. Rasmussen, idézi *Craig–deBurca*: i. m. (25), p. 475.

³⁰ Egységesen tárgyalja az ítéletsorozatot dr. Szigeti Éva: Exhaustion of Trademark Rights. AIPPI Proceedings (Hungary), 2009, p. 71.

amelynek végén az alperes áll, bizonyítva, hogy e lánc mely pontján vált jogszerűtlenné a sérelmezett termék forgalmazása.

A Fővárosi Bíróság ezt a védekezést sem fogadta el, s azt mondta, hogy „a felperestől nyilvánvalóan nem várható el annak bizonyítása, hogy más nem rendelkezik tőle származó hozzájárulással. Arra, hogy az áru jogszerűen került az EGT területére, az alperes hivatkozott, ezért őt terheli ezen állítás bizonyítása, ezen kötelezettségének pedig nem tett eleget.” (1. P. 630.032/2005)

A Fővárosi Ítéltábla ebben a vonatkozásban azt mondta, hogy „azzal az alperesi állítással szemben, hogy a felperesnek kell bizonyítania, miszerint a terméket a mexikói piacon hozta forgalomba, az Európai Bíróság a bizonyítási teher kérdését már korábbi ítéleteiben (C-414/99, C-416/99 DAVIDOFF és LEWI STRAUSS egyesített ügyek)³¹ eldöntötte. Kimondta, hogy minden esetben a hozzájárulás meglétére hivatkozó kereskedőt terheli annak bizonyítása, hogy rendelkezik a védjegyjogosult részéről ilyen hozzájárulással (8. Pf. 20.346/2007).

Megjegyzendő, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet elutasító végzésében a Legfelsőbb Bíróság is állást foglalt a bizonyítási teher kérdésében. Nevezetesen:

„Az irányelv 7. cikke [és a Vt. 16. § (1) bekezdés] alkalmazása kapcsán felmerülő azt a vitás kérdést, hogy a védjegyoltalom kimerülését megalapozó tények bizonyítása kit terheli, az Európai Bíróság a C-414/99. számú ügyben már egyértelműen értelmezte. E határozat szerint a hozzájárulásra hivatkozó kereskedőt terheli annak a bizonyítása, hogy a hozzájárulást a védjegyjogosulttól megkapta. E jogértelmezés megfelel a Pp. 164. § (1) bekezdésben foglaltaknak is. A felperes nem kötelezhető annak bizonyítására, hogy a vitás terméket nem ő hozta forgalomba az EGT területén, mert nemlegesség bizonyítására védjegybitorlási perben sem kötelezhető a védjegy jogosultja. Ezért önmagában abból eredően, hogy az alperes vitatja a felperes előadását, amely szerint a lefoglalt szappantermékeket a mexikói piacon hozta forgalomba, nem következik, hogy a felperest terhelne annak bizonyítása, hogy nem az EGT területén hozta a termékeket forgalomba. Ezt a jogértelmezést nem érinti az a körülmény sem, hogy az ún. DAVIDOFF-ügyben nem volt vitás a termék első forgalomba hozatalának helye. Ettől független az Európai Bíróságnak az a jogértelmezése, amely szerint a kereskedőt terheli annak bizonyítása, hogy a védjeggyel ellátott terméket a védjegyjogosulttól származó hozzájárulással hozta forgalomba az EGT területén. Más tényállás alapján, de lényegében ugyanezt állapította meg az Európai Bíróság a C-405/03. számú ügyben is.

A védjegyoltalom kimerülésével kapcsolatos bizonyítási teher tekintetében tehát a Fővárosi Ítéltábla helyesen utasította el az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelmet (Pf. IV. 24.875/2007).

³¹ Ism. *Vida*: i. m. (2), p. 227.

Megjegyzés

Az ügy érdemében az alperesnek azt kellett volna bizonyítania, hogy a magyarországi fogalmazást illetően rendelkezik a felperes hozzájárulásával. Ebben a vonatkozásban – amint arra a Legfelsőbb Bíróság is rámutatott – a Pp. 164. § (1) bekezdésének a bizonyítási teherről rendelkező szabálya volt³² irányadó, amint az már az egyetemi tankönyvekből is ismerhető.

A közösségi jog sem tartalmaz eltérő rendelkezést a bizonyítási teherről,³³ sőt a Fővárosi Ítéletábra határozatában az Európai Bíróság két ítéletére is hivatkozik, amely „a bizonyítási teher kérdését eldöntötte”.

Zárszó

1. Bizonyára észlelte az olvasó, hogy a jelen beszámoló – akárcsak a három évvel ezelőtti – pozitív kicsengésű: mind a Magyar Szabadalmi Hivatal, mind a bíróságok általában követik az Európai Bíróság jogértelmező döntéseit, sőt nemegyszer az eseti döntésekben kifejezésre jutó elvi szempontokat.

Ezt persze nem mindenki látja így, s nem zárható ki, hogy a tökéletes jogharmonizáció még az egymást követő fórumokon sem sikerül. Ez persze más országokban is előfordul.

A LEGO-ítéletekkel kapcsolatos kritika („a védjegyjogi gyakorlat nem megfelelően harmonizált”)³⁴ lehet, hogy az adott esetben indokolt, lehet, hogy nem.

De még ha a bíráló a LEGO-ügyben esetleg jogos is volna, az előzőekben ismertetett határozatok arra engednek következtetni, hogy védjegyügyekben az európai normáknak megfelelően a harmonizált jogalkalmazás általában megfelelő.

Ez persze nem védőbeszéd a Magyar Szabadalmi Hivatal és a bíróságok mellett, azok arra nem tartanak igényt, s nincs is rá szükségük.

Csupán azt kívántam jelezni, hogy az általánosításokkal óvatosan kell bánni.

2. A teljesség kedvéért jelzem, hogy ismereteim szerint védjegyügyben magyar kezdeményezésre előzetes döntéshozatali eljárás nem indult még az Európai Bíróság előtt – eltérően az egyéb polgári jogi és közigazgatási jogi ügyektől.³⁵

³² Dr. Kengyel Miklós: Magyar polgári eljárás, 9. kiadás. Budapest, 2008, p. 296; dr. Gyekiczky Tamás in: Polgári perjog. Általános rész (szerk.: dr. Wopera Zsuzsa). Budapest, 2008, p. 371.

³³ A Tanács 1206/2001/EK sz. rendelete a polgári és kereskedelmi ügyekben a bizonyításfelvétel tekintetében történő, a tagállamok bíróságai közötti együttműködésről. Ennek alapján is arra a következtetésre kell jutni, hogy a bizonyítási teher kérdésében az a bíróság dönt, „amely előtt az eljárást megkezdik”.

³⁴ Dr. Lendvai Ákos: Megjegyzések a magyar Lego-döntésekhez – harmonizációs problémák a magyar védjegyjogban. II. rész. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 5. (115.) évf. 1. sz., 2010. február, p. 104.

³⁵ Dr. Szabó Péter: A Pp. előzetes döntéshozatali eljárásához kapcsolódó rendelkezéseinek felsőbbbírósági gyakorlata. Európai jog, 2009. 1. sz., p. 3.